

Predlagani ukrepi v noveli zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2

(gre za predlog ukrepov, ki še niso bili sprejeti v Državnem zboru)

Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti smo v že v okviru prvega zakona pripravili številne ukrepe, s katerimi bomo zajezili oziroma omilili posledice pandemije. **Zajeti smo poskušali različne skupine prebivalstva, med njimi tudi starejše, velike družine, socialno ogrožene, prav tako tudi zaposlene, samozaposlene in študente.**

S tokratno novelo odpravljamo nekaj nejasnosti, ki so se že pokazale v praksi pri izvajanju prvega zakona. Predvsem pa dodajamo nov širok nabor ukrepov za zajezitev posledic pandemije Covid 19. Če smo s prvim paketom zajeli več kot milijon prebivalk in prebivalcev s tokratnimi dopolnitvami zajemamo še dodatno okoli 220.000 ljudi.

S predlogom novele zakona uvajamo nov ukrep, in sicer začasno denarno nadomestilo zaradi izgube zaposlitve

Predlog uvaja nov institut nadomestila plače zaradi izgube zaposlitve v času razglasitve epidemije.

Do nadomestila v višini 513,64 EUR bruto mesečno bo upravičena vsaka oseba, ki ji je od 13. 3. 2020 prenehala pogodba o zaposlitvi iz poslovnega razloga (zaradi ekonomskih, organizacijskih, tehnoloških, strukturnih ali podobnih razlogov na strani delodajalca) ali ji je iztekla pogodba o zaposlitvi za določen čas.

Oseba bo lahko nadomestilo uveljavljala, če je bila v obvezna socialna zavarovanja iz naslova delovnega razmerja vključena v Republiki Sloveniji in če ne izpolnjuje pogojev za priznanje pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti. Nadomestilo bo uveljavljala z vlogo, ki jo odda kadarkoli v času trajanja začasnih ukrepov pri pristojni območni službi Zavoda RS za zaposlovanje. Obvezna sestavina vloge je redna odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga oziroma pogodba o zaposlitvi, sklenjena za določen čas. Nadomestilo se bo priznalo z odločbo ne glede na čas vključitve v obvezna socialna zavarovanja, in sicer od prvega dne nastanka brezposelnosti dalje za čas trajanja začasnih ukrepov.

Drugi ukrep s področja trga dela je možnost, da zavod na začasna in občasna dela v kmetijstvu napoti brezposelne delavce, ki so v evidenci zavoda za zaposlovanje in o možnosti opravljanja začasnih in občasnih del v kmetijstvu obvesti delavce, ki so na čakanju na delo zaradi nezmožnosti zagotavljanja dela

V Sloveniji se v kmetijstvu vsako leto pojavi potreba po najemanju večjega števila delavcev. V spomladanskem obdobju, ko je treba opraviti več ročnega dela v omejenem času oziroma v določeni razvojni fazi rastlin, je pomoč dodatne delovne sile nujna še posebej v trajnih nasadih (hmeljišča, vinogradi, sadovnjaki) in tudi v vrtnarstvu. Zavod bo o seznamu delavcev, ki so na čakanju, obveščen s strani delodajalcev, zato bo le te obvestil o možnosti opravljanja začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu.

Prav tako bo, po predlogu zakona, zavod brezposelno osebo lahko napoti k nosilcu ali članu kmetijskega gospodarstva, ki bo izrazil potrebo po začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu. Delo se opravlja po pogodbi civilnega prava in ne predstavlja zaposlitve, zato osebi, ki je vpisana v evidenco brezposelnih oseb, še naprej pripadajo priznane pravice. Brezposelnim prejemnikom denarnega nadomestila se

zaradi opravljanja začasnega in občasnega dela denarno nadomestilo ne bo znižalo, če bodo na podlagi opravljanega dela prejeli plačilo do 400 EUR mesečno.

Milejši pogoji za uveljavljanje nadomestila plače in odprava nekaterih nejasnosti

Do pomoči so upravičeni tisti delodajalci, ki jim bodo njihovi povprečni prihodki v letu 2020 primerjalno glede na leto 2019 padli za več kot 10 % (po sedanjem predlogu 20%) in ki izpolnjujejo tudi druge z zakonom določene pogoje.

Pravica do nadomestila plače bodo lahko uveljavljale humanitarne in invalidske organizacije

Pravico do nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo, se zagotovi tudi delodajalcem, ki imajo status humanitarne ali invalidske organizacije. Nekaterim se je obseg dela povečal, nekaterim pa zelo zmanjšal, zato je prav, da so tudi ti upravičeni do nadomestila.

Novela zakona prinaša določene rešitve na področju dela in oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost.

V okviru začasnih ukrepov je zaradi razbremenitve podjetij v zasebnem sektorju predvidena razširitev oprostitve plačila prispevkov za poklicno zavarovanje za zavezance, ki so dolžni plačevati prispevke za poklicno zavarovanje. S predlogom se zavezance oprosti plačila prispevkov za tiste zavarovance, ki so vključeni v poklicno zavarovanje, ne glede na to, ali v času uporabe ukrepov še naprej opravljajo delo in prejemajo plačo za delo ali pa prejemajo nadomestilo zaradi upravičene odsotnosti z dela, razen v primerih, ko skladno z enajstim odstavkom 200. člena ZPIZ-2 poklicno zavarovanje miruje.

Rešitve na področju oprostitve plačila prispevkov ter upravičenosti do temeljnega dohodka za določene kategorije samozaposlenih oseb

Novela razširja krog upravičencev do oprostitve plačila prispevkov za vsa obvezna zavarovanja ter do temeljnega dohodka na tiste samozaposlene osebe, družbenike, kmete ali verske uslužbenke, ki so do polnega zavarovalnega časa vključeni v zavarovanje tudi na drugi podlagi (npr. oseba, ki ima zaposlitev za 4 ure; samozaposleni, ki delajo krajši delovni čas po predpisih, ki urejajo starševsko varstvo in starševsko zavarovanje; delni upokojevci itd). Te osebe bodo upravičene do oprostitve prispevkov ter do temeljnega dohodka v sorazmernem delu.

Predlagamo, da država zagotovi sredstva mesečnega kriznega dodatka v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih.

V invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih je zaposlenih okoli 12.000 delavcev, od tega okoli 6.000 invalidov. Sredstva za zaposlene invalide, ki delajo, bo zagotovil Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitveni sklad Republike Slovenije. Za delavce ne invalide, ki delajo, pa bodo invalidska podjetja in zaposlitveni centri zagotavljala iz naslova oprostitev in olajšav, ki jih imajo skladno z Zakonom o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (odstopljeni prispevki).

Novela zakona razširja krog upravičencev do enkratnega solidarnostnega dodatka:

- **za upokojevce**

Z novelo zakona se med upravičence do enkratnega solidarnostnega dodatka za upokojevce uvrščajo tudi prejemniki poklicnih pokojnin, ki prejemajo poklicno pokojnino, nižjo od 700 evrov.

- **za študente**

Na področju socialnega varstva so v predlogu zakona zagotovljene rešitve, ki predvidevajo enkratno **solidarno pomoč tudi izrednim študentom**.

- **za druge ranljive skupine**

Pri izplačilu enkratnega solidarnostnega dodatka iz prvega paketa je izpadlo veliko ranljivih skupin z izredno nizkimi dohodki.

Zato predlagamo, da se razširi krog upravičencev do enkratnega solidarnostnega dodatka tudi na druge najranljivejše skupine z izredno nizkim denarnimi prejemki. Solidarnostni dodatek v višini 150 evrov bo tako prejelo dodatnih 222.000 oseb, ki so:

1. družinski pomočniki po zakonu, ki ureja socialno varstvo;
2. upravičenci do starševskega dodatka po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke za mesec april;
3. upravičenci do dodatka za nego otroka po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke za otroka za mesec april;
4. upravičenci do materinskega oziroma starševskega nadomestila po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke v višini minimalne plače ali v višini pod minimalno plačo za mesec april;
5. upravičenci do delnega plačila za izgubljeni dohodek po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke za mesec april;
6. upravičenci do nadomestila po 5. in 8. členu Zakona o socialnem vključevanju invalidov
7. upravičenci po zakonu, ki ureja vojne veterane, ki prejemajo veteranski dodatek kot edini prejemek;
8. upravičenci po zakonu, ki ureja vojne invalide, ki prejemajo družinski dodatek kot edini prejemek.

Zgornji upravičenci bodo prejeli enkratni solidarnostni dodatek samo na eni podlagi.

Prav tako so upravičenci do enkratnega solidarnostnega dodatka v višini 150 evrov **tudi rejniki** za otroka do dopolnjenega 18. leta in za polnoletno osebo za katero ima sklenjeno veljavno rejniško pogodbo.

Upravičenec do enkratnega solidarnostnega dodatka **v višini 30 evrov za otroka je tudi eden od staršev** ali druga oseba za vsakega otroka, za katerega je upravičen do otroškega dodatka v prvem do šestem dohodkovnem razredu, pri čemer do tega dodatka ni upravičen eden od staršev ali druga oseba, ki je upravičen do povečanega zneska dodatka za veliko družino.

Rok izplačila enkratnega solidarnostnega dodatka za dodatne druge ranljive skupine je do 30. junija 2020.

